

Мета наступного завдання — актуалізація й візуалізація основних правил безпечної поведінки під час війни. Шестикласники / шестикласниці дивляться відеокліп гурту ТНМК («Танок на майдані Конго») «Дивись, куди йдеш» (музика: Олег Михайлюта (Фагот), текст: Олександр Сидоренко (Фоззі), ідея та виконання кліпу: Олександр Корешков) та діляться думками про те, що їх найбільше вразило: музика, текст, візуальний ряд; пояснюють чому; визначають, чи була у відеокліпі нова для них інформація. Фагот, лідер українського музичного гурту ТНМК, ведучий навчального курсу «Дивись під ноги! Дивись, куди йдеш!», закликає дотримуватися трьох найголовніших правил, які врятують твоє життя і життя інших людей у разі виявлення вибухонебезпечних предметів: «Не підходь! Не чіпай! Телефонуй 101!». Під час виконання цього завдання відбувається внутрішній діалог учнів із собою, їхнє самовизначення, що призводить до «відкритого фіналу», який спонукає до подальших роздумів, рефлексій та самоусвідомлення.

Такий підхід до формування навичок безпечної і відповідальної поведінки дозволить досягти розуміння та усвідомлення шестикласниками / шестикласницями індивідуальної відповідальності за власну безпеку.

Використані джерела

Давидюк, Л.В., Мельник, А.О. (2023). Етика. Київ: Видавничий дім «Освіта».

Давидюк, Л.В., Мельник, А.О. (2022). Методологічні засади концепції підручника «Етика» для 5–6 класів нової української школи. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу. 14 вересня, 2022, Київ: Педагогічна думка, с. 260–263.

Уроки про безпеку під час війни для учнів 1–11 класів від освітнього проєкту #stop_sexting. https://mon.gov.ua/ua/news/uroki-pro-bezpeku-pid-chas-vijni-dlya-uchniv-1-11-klasiv-vid-osvitnogo-proyektu-stop_sexting

СУЧАСНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: СОЦІАЛЬНО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ІДЕЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Загородня Алла,

доктор педагогічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу історії та філософії освіти
Інституту педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна

✉ z_alla@i.ua

Розуміння національної та етнічної ідентичності, ідентичності країни та її діаспори залежить від поняття нації. Ще М. Грушевський зазначав важливість дослідження тих спільнот, які в історичній ретроспекції забезпечували ідентичність

і життєдіяльність народів. На його думку, в історіософії «... головна увага повинна бути перенесена з історії держави на історію народу, суспільності. Політичне, державне життя, розуміється як чинник важливий, але поряд нього існують інші чинники — економічний, культурний, що мають часом менше, часом більше значення від політичного, але в кожному разі не повинні лишатись в тіні поза ним» (Грушевський, 1991, с. 1). Процес становлення загальноукраїнської ідентичності визначається історією формування українства, схему якого М. Грушевський визначив так: Київська Русь була не спільною державою східних слов'ян, а українською, спадкоємцем її була Галицько-Волинська держава. Після литовського й польського панування на українських землях українці відновили свою державу вперше за Хмельницького, а опісля — в Українській Народній Республіці 1917 р. Назва ж «українська нація», за свідченням Ю. Липи, вперше була вжита за часів Б. Хмельницького (Грушевський, 1991).

Аналіз соціально-антропологічних ідей щодо національної ідентичності в українській філософії освіти потребує міждисциплінарного підходу: вже сама тема лежить на перетині історії культури та культурної антропології, історії ідей та історії політичної думки, соціології та політології. Привертають увагу різні дискурси як приклади втілення ідеологій, зокрема національних, а також те, як по-новому визначають культуру та національну ідентичність, врешті, які висувають постулати.

Письменники XIX і XX століть відігравали виняткову роль у творенні новочасної української національної ідентичності. Слова Драго Янчара про те саме його народу, яку за «браком реальних історично-політичних сил» утверджували «культура та література», можна застосувати й до української ситуації. Тут досить навести найяскравіші приклади: роль поезії Шевченка, Франка й Лесі Українки в тому процесі; модерніст Володимир Винниченко як перший прем'єр незалежної Української Народної Республіки; суспільний резонанс і політичний вимір літературної дискусії, що її започаткував Микола Хвильовий; суспільна та національна місія шістдесятників; врешті, роль, що її відіграли культурні діячі напередодні проголошення незалежності (поети Іван Драч як голова Народного Руху України, Дмитро Павличко та Павло Мовчан як лідери руху за повернення прав українській мові, театральний режисер Лесь Танюк як голова товариства «Меморіал»). Безперечно, дебати про ідентичність літератури, культури та нації, під час яких кристалізувалися різні візії українськості, відбувалися не лише серед інтелектуалів: вони поширювалися далі, зокрема, завдяки публічному дискурсові, пресі, телебаченню, радію та інтернету (Загородня, 2022).

Саме тому, визначальною засадою формування загальноукраїнської ідентичності є консолідація суспільства довкола цінностей українства. Адже для свого політичного, соціального, економічного та, зрештою, і військового становлення українське суспільство потребує колективної пам'яті, колективної моралі, колективних цінностей. Для України, як справедливо зазначає О. Литвиненко, характерною особливістю розвитку протягом усіх років її незалежності була і, на жаль, залишається відсутність базового суспільного консенсусу щодо ідей і напрямів майбутнього розвитку (Литвиненко, 2011).

Отже, формування національної ідентичності — це процес самовизначення людини і у реальних, і у символічних конструктах етнічного та національного простору;

теоретико-методологічне осмислення процесу становлення української національної ідентичності як важливого чинника розвитку нації та держави в частині соціально-антропологічних ідей української філософії освіти на сучасному етапі є особливо актуальною.

Використані джерела

- Грушевський, М. (1991). Звичайна схема «руської» історії й справи раціонального укладу історії східного слов'янства (Вперше опубліковано 1904 р.). Вивід прав України. Львів: Слово, 7113. http://hrushevsky.nbuu.gov.ua/cgi-bin/hrushevsky/person.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21STR=0000032
- Загородня, А. А. (2022). Соціальна антропология в контексті освіти та виховання особистості (друга половина XIX століття) як чинник сучасних освітніх змін. Наука і техніка сьогодні, 11 (11), 95–106. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-3\(17\)-472-481](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-3(17)-472-481)
- Литвиненко, О. (2011). Українська національна безпека: стислий нарис. Стратегічні пріоритети, 2(19), 121–126. http://www.ounb.km.ua/vidanya/2015/nac_security_ua.pdf

NEGATIVE IMPACT OF MARTIAL LAW ON EDUCATION SEEKERS AND THEIR LEVEL OF KNOWLEDGE

Krupko Olena,

PhD Chemical Sciences

Assistant of the Department of Medical and Pharmaceutical Chemistry of Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine

krupkoo@ukr.net

Slizak Oleksandr,

student of the Faculty of Pharmacy Bukovyna State Medical University

With the beginning of the war on the territory of Ukraine on February 24, 2022, significant changes took place in the lives of all Ukrainians, regardless of their age, gender, position, religion or other differences. It was not without changes in the educational process of Ukraine and all its participants. The most vulnerable among the participants of the educational process are usually the education seekers.

First of all, the question arose of creating safe conditions to ensure the educational process. In the first days of the war, mass departures of Ukrainian children from the zone of active hostilities and generally from the entire territory of Ukraine abroad began. Providing proper training for students regardless of their place of residence has become one of the priority tasks for educational institutions.